

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph. D. a soudců Mgr. Jany Volkové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D., ve věci

žalobce: **P. B.**
bytem M. 221/6, X P. 4
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Mírov
zastoupen advokátem Mgr. MUDr. Zdeňkem Kubicou
sídlem Revoluční 1, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 00 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 17. 5. 2018, č. j. VS-50000/ČJ-2018-803632

takto:

I. Rozhodnutí generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 17. 5. 2018, č. j. VS-50000/ČJ-2018-803632, se **zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. MUDr. Zdeňka Kubicy, sídlem Revoluční 1, 110 00 Praha 1.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 23. 7. 2018 domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 17. 5. 2018, č. j. VS-50000/ČJ-2018-803632 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o stížnosti žalobce proti rozhodnutí ředitele Věznice Mírov o prodloužení doby zařazení velmi nebezpečného odsouzeného v oddílu se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (dále jen „OZSTZ“). Žalobce namítl nesprávnost právního posouzení věci ze strany ředitele Věznice Mírov a nepřezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí, které žalovaná v rámci řízení o stížnosti nenapravila a zcela ignorovala. Žalovaná se nadto vůbec nezabývala důvody uplatněnými ve stížnosti a v napadeném rozhodnutí uvedla zcela nové důvody, a to nekonkrétní a nepřezkoumatelné.
2. Jak žalobce namítal již ve stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí, bylo rozhodnuto o prodloužení doby trvání zařazení žalobce do OZSTZ, aniž by byl naplněn jakýkoli důvod pro klasifikaci žalobce jako velmi nebezpečného odsouzeného podle § 72a odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „zákon o VTOS“). Ředitel Věznice Mírov odůvodnil prvostupňové rozhodnutí pouze tím, že žalobce nezměnil své dosavadní chování ve výkonu trestu odnětí svobody, umístění v OZSTZ přijímá negativisticky a neprojevuje snahu o odstranění obtíží, které byly příčinou zařazení, dále že žalobce je nedůvěřivý vůči zaměstnancům Vězeňské služby a jeho postojové změny nejsou zřejmé, dále, že ve vězeňském informačním systému jsou evidovány časté negativní poznatky k chování žalobce a některé jeho jednání je předmětem neukončeného kázeňského řízení a konečně, že žalobce odmítá plnit program zacházení a nerespektuje § 110a odst. 2 a 3 vyhl. č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „řád VTOS“). Žalobce ve své stížnosti namítal, že uvedené důvody jsou neurčité a nekonkrétní a jako takové jsou nepřezkoumatelné a neplyne z nich nebezpečnost žalobce pro své okolí. Žalovaná se s těmito námitkami nevypořádala.
3. Žalobce dále namítl existenci procesních vad v průběhu řízení. Nebyl upozorněn před vydáním rozhodnutí na to, že by došlo k zahájení řízení, nebyl seznámen jakýmkoli podklady rozhodnutí a nemohl se k nim tak vyjádřit a nebylo konáno ústní ani jiné jednání ve věci, o řízení nebyl vyrozuměn právní zástupce.
4. Žalovaná uvedla v napadeném rozhodnutí zcela nové důvody, když uvedla, že rozhodnutí ředitele věznice bylo vydáno na základě současného psychického stavu žalobce, aniž by to bylo blíže konkretizováno, není zřejmé zda a jak byl psychický stav žalobce zjišťován či zkoumán, dále, že chování žalobce se mělo projevovat agresivními verbálními útoky ve vztahu k zaměstnancům, když není zřejmé, o jaké konkrétní útoky se mělo jednat a co mělo být jejich obsahem, dále je argumentováno vyhrožováním udání, když opět není zřejmé, o jaké konkrétní vyhrožování se mělo jednat a dále je zmiňován nátlak prostřednictvím velkého množství stížností, přičemž i tento důvod je zcela neurčitý a nekonkrétní.
5. Žalovaná s žalobou nesouhlasila a navrhla její zamítnutí. Z procesní opatrnosti zpochybnila příslušnost soudu o žalobě rozhodovat s ohledem na znění § 76 odst. 5 zákona o VTOS, podle kterého je příslušný okresní soud, v jehož obvodu bylo rozhodnutí vydáno. Zpochybnila také pasivní legitimaci žalované s ohledem na to, že žalobce žaluje nikoliv Vězeňskou službu, ale Generální ředitelství Vězeňské služby, které není správním úřadem a nemá právní osobnost.

6. K žalobním námitkám žalobce žalovaná uvedla, že je považuje za licoměrné, zavádějící a účelové. Má za to, že prvostupňové rozhodnutí splňuje všechny náležitosti požadované zákonem. V rozhodnutí je explicitně uvedeno, že k zařazení žalobce do OZSTZ je dán důvod dle § 72a odst. 1 písm. d) zákona o VTOS, který je také jednoznačně rozveden a zdůvodněn. Zákonodárce v případě citovaného ustanovení nestanovil žádné další podmínky či aplikační pravidla a je tak zcela na správním orgánu, aby v rámci správního uvážení aplikoval ustanovení na konkrétní případ. Prvostupňové rozhodnutí bylo toliko rozhodnutím o prodloužení doby zařazení žalobce do OZSTZ a šlo chronologicky již o druhé rozhodnutí v řadě, týkající se klasifikace žalobce jako velmi nebezpečného odsouzeného. Stejně je, že se dosavadní podmínky pro zařazení žalobce do OZSTZ nezměnily.
7. Ve vztahu k procesním pochybením poukázala žalovaná na § 76 zákona o VTOS, podle kterého se na řízení podle uvedeného zákona nevztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a je nutno aplikovat pouze základní zásady činnosti správních orgánů. Pokud se týče námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalované, uvedla žalovaná, že řízení o stížnosti není nijak formalizováno žádnou zákonnou ani podzákonnou normou. Žalovaná se zcela vypořádala se všemi nezbytnými body, rozhodnutí obsahuje všechny nezbytné náležitosti. Obdobně to platí o námitce, že žalovaná uvedla v rozhodnutí zcela nové důvody rozhodnutí, když nadto žalovaná nové důvody neuvedla, ale pouze se vypořádávala s námitkami žalobce.

Zjištění z obsahu správních spisů

8. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že rozhodnutím ředitele Věznice Valdice ze dne 27. 10. 2017 byl žalobce zařazen dle § 72a zákona o VTOS do OZSTZ na dobu 180 dnů; proti tomuto rozhodnutí si žalobce nepodal stížnost. Rozhodnutím ředitele Věznice Mírov ze dne 23. 4. 2018 bylo podle § 72a odst. 4 zákona o VTOS rozhodnuto o prodloužení doby zařazení žalobce do OZSTZ jako velmi nebezpečného odsouzeného podle § 72a odst. 1 písm. d) zákona o VTOS, neboť bylo lze důvodně předpokládat, že odsouzený (žalobce) ohrozí bezpečnost jiných. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí se podává, že žalobce po dobu zařazení v OZSTZ nezměnil své dosavadní chování ve VTOS, umístění v OZSTZ přijímá negativisticky, je nedůvěřivý vůči zaměstnancům VS ČR a ve vězeňském informačním systému jsou evidovány časté negativní poznatky k chování žalobce a některá jeho jednání jsou dosud předmětem neukončeného kázeňského řízení (§ uvedenými č. j.). Žalobce si doposud nevytvořil podmínky pro přerazení do výhodnější prostupné skupiny vnitřní diference; odmítá plnit program zacházení, nebyl zapojen do speciálně výchovné aktivity. Ze strany žalobce není respektováno ust. § 100a odst. 2, 3 řádu VTOS. Proti tomuto rozhodnutí si žalobce podal stížnost, o kterém rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím.

Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, neboť shledal důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

10. Předně se krajský soud zabýval tím, zda je mu ve věci dána pravomoc rozhodnout a zda je soudem k tomu příslušným. Zároveň posoudil také námitku pasivní legitimace žalované.
11. K námitce žalované, že dle § 76 odst. 5 zákona o VTOS je k rozhodování o žalobách proti rozhodnutím Vězeňské služby příslušný okresní soud, v jehož obvodu bylo napadené rozhodnutí vydáno, je třeba připomenout, že zákon o VTOS byl nepřímou novelizován soudním řádem správním, když k rozhodování ve správním soudnictví jsou dle § 3 odst. 1 s. ř. s. povolány krajské soudy a soudy okresní příslušné k rozhodování býti nemohou (viz také § 132 s. ř. s.) – srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2012, č. j. 8 As 48/2012-50. Ve smyslu § 7 odst. 1 je tak dána i věcná příslušnost krajských soudů.
12. Rozhodnutí ředitele věznice dle § 72a odst. 2, 4 a 5 zákona o VTOS, resp. následné rozhodnutí o stížnosti proti tomuto rozhodnutí lze jednoznačně podřadit pod rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., které není z přezkumu ani soudním řádem správním, ani zvláštním zákonem, vyloučeno. Současně je Krajský soud v Ostravě místně příslušným ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s.
13. Pokud se jedná o otázku pasivní legitimace žalované, je potřeba podotknout, že dle § 69 s. ř. s. je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. Podle § 72a odst. 2 zákona o VTOS rozhoduje o stížnosti proti rozhodnutí o zařazení velmi nebezpečného odsouzeného (tedy potažmo také o prodloužení doby zařazení) do OSZTZ stížnosti generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby. Generální ředitel je přitom pouze představeným Generálního ředitelství Vězeňské služby, které je podle § 1 odst. 4 zákona č. 555/1992, o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, organizační složkou Vězeňské služby. Této organizační složce přitom zákon nepřiznává samostatnou rozhodovací pravomoc, když o stížnosti má rozhodovat vedoucí této organizační složky či pověřený zaměstnanec. Je tedy třeba dospět k závěru, že správním orgánem, který ve věci rozhodoval ve druhém stupni, je Vězeňská služba České republiky, nikoli její generální ředitelství či ředitel. Žalovanou je tedy Vězeňská služba ČR a soud tak s ní v řízení na straně žalované jedná a označil ji tak také v tomto rozsudku.
14. Pokud se týče žalobních námitek, musí krajský soud přisvědčit námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, potažmo také rozhodnutí prvostupňového. Lze sice souhlasit s žalovanou, že na řízení podle zákona o VTOS se nepoužije ve smyslu § 76 odst. 1 zákona o VTOS správní řád, ale pouze základní zásady činnosti správních orgánů podle § 177 odst. 1 správního řádu, avšak právě v důsledku aplikace těchto zásad je nezbytné trvat na tom, aby přijaté rozhodnutí bylo především přesvědčivé, srozumitelné a aby bylo výsledkem zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 2 a § 3 správního řádu.
15. Jakkoli je také potřeba připomenout, že na rozhodování podle zákona o VTOS (zejména o kázeňských trestech, ale také v dalších věcech, kde je vězeňské službě svěřena rozhodovací pravomoc) nelze klást nároky srovnatelné s jinými rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť zde vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3239/09 ze dne 4. 2. 2010, rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 2 As 101/2014-26), není ani s přihlédnutím k těmto specifikům možné na dodržování zmiňovaných zásad rezignovat.

16. Napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí prvostupňové přitom shora naznačeným principům neodpovídá, neboť lze přisvědčit žalobci, že jak prvostupňový orgán, tak žalovaná, nevymezili jednoznačným, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr správních orgánů o naplnění podmínky stanovené § 72a odst. 1 písm. d), tedy že se u žalobce jedná o odsouzeného, u kterého lze důvodně předpokládat, že ohrozí bezpečnost jiných osob. V dané věci není úkolem správních orgánů vymezovat obsah pojmů „ohrožení bezpečnosti jiných osob“, neboť se nejedná o pojmy neurčité. Správním orgánům je pouze dána možnost vlastní úvahy, zda shromážděné skutečnosti již u toho kterého odsouzeného dosahují intenzity ohrožení bezpečnosti jiných osob, přičemž je nutné naplnit také *důvodný předpoklad* ohrožení. Napadené rozhodnutí se sice poměrně obsáhle zabývá obecnými kritérii pro klasifikaci osoby jako velmi nebezpečného odsouzeného, nicméně již se žádným způsobem nevypořádává s tím, zda a jaké *konkrétní skutečnosti* byly shledány u žalobce. Žalovaná v napadeném rozhodnutí pouze zcela lakonicky uvedla, že žalobce je „*ten, u kterého, vzhledem k jeho aktuálnímu stavu, lze předpokládat, že jeho postoje, jednání, pohnutky, manipulativní nebo nátlakové jednání, míra narušení nebo neschopnost změnit své vzorce chování, dosahují takové intenzity, že může ohrozit bezpečnost ostatních odsouzených, zaměstnanců, nebo příslušníků VS ČR.....jednání odsouzeného zcela oprávněně vyvolává důvodnou obavu o bezpečnost osob, se kterými odsouzený přichází do styku*“. Z uvedeného však nelze v žádném případě zjistit, jaký je onen „aktuální stav odsouzeného“, jaká jednání, jaké postoje, jaké vzorce chování dosahují určité nutné intenzity. Nelze se spokojit pouze s obecnými formulacemi, neboť nemohou odrážet faktický stav věci. Bude nutné, aby žalovaná v případě, že bude i nadále trvat na tom, že žalobce splňuje podmínky zařazení do OSZTZ dle § 72a odst. 1 písm. d) zákona o VTOS, zcela přesně specifikovala, jaká konkrétní (negativní, závadová) jednání žalobce svědčí o jeho negativních postojích či vzorcích chování (a jakých) a zejména, aby následně posoudila, zda takto specifikovaná jednání ve svém důsledku mohou dosahovat potřebné intenzity důvodného předpokladu, že žalobce ohrozí bezpečnost dalších osob. Lze souhlasit s žalobcem, že také prvostupňové rozhodnutí bylo v tomto ohledu nepřezkoumatelné, nicméně žalovaná mohla při respektování zásady jednoty řízení nedostatky prvostupňového rozhodnutí napravit, tedy doplnit skutková zjištění a tato promítnout do odůvodnění rozhodnutí. Nelze se však přitom spokojit s obecnými odkazy na záznamy ve vězeňském informačním systému či skutkově nespecifikovaná řízení o kázeňském přestupku žalobce, ale je bezpodmínečně nutné trvat na zcela přesné, konkrétní specifikaci. Teprve až po řádném zjištění stavu věci, o němž nebudou důvodné pochybnosti, lze ve věci znovu rozhodnout. Nebude-li však takový stav věci zjištěn, nebude možné v dalším řízení prvostupňové rozhodnutí žalovanou akceptovat.

Závěr a náklady řízení

17. Z uvedeného vyplývá, že napadne rozhodnutí nemůže obstát, neboť krajský soud přisvědčil námitce, že je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Není tedy nezbytné se dále zabývat dalšími žalobními námitkami. Nicméně, krajský soud nad rámec uvedeného podotýká, že jako důvodnou nelze shledat námitku procesního pochybení správních

orgánů, jestliže nebyl upozorněn před vydáním rozhodnutí na to, že by došlo k zahájení řízení, nebyl seznámen jakýmkoli podklady rozhodnutí a nemohl se k nim tak vyjádřit a nebylo konáno ústní ani jiné jednání ve věci, o řízení nebyl vyrozuměn právní zástupce. Rozhodnutí ředitele věznice podle § 72a odst. 2 a 4 zákona o VTOS je totiž prvním úkonem v řízení, jehož vydání nepředchází žádné řízení. Není tak dán prostor pro seznamování žalobce s podklady rozhodnutí a k vyjádření k nim. Zákonná úprava nadto také již z povahy věci nevyžaduje konání ústního jednání. V uvedené směru tedy správní orgány nikterak nepochybily. Jestliže žalovaná může nedostatky prvostupňového rozhodnutí napravit v dalším řízení sama, neshledal krajský soud důvod ke zrušení také prvostupňového rozhodnutí. Na okraj krajský soud doplňuje, že neobstojí argument žalované, že přezkoumávané rozhodnutí je de facto rozhodnutím druhým v pořadí, když proti samotnému prvotnímu zařazení žalobce do OSZTZ jako velmi nebezpečného odsouzeného si žalobce nepodal stížnost. Tato skutečnost totiž sama o sobě nemůže vést k tomu, že by se správní orgány při rozhodování o prodloužení doby zařazení žalobce do OSZTZ nemusely vůbec zabývat naplněním podmínky § 72a odst. 1 písm. d) zákona o VTOS.

18. Krajský soud tedy s ohledem na uvedené skutečnosti podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, ve kterém tato bude vázána právním názorem v tomto rozsudku vymezeným ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. V dalším řízení tedy bude nezbytné nejprve shromáždit dostatečné podklady pro rozhodnutí v souladu s § 3 správního řádu a až v návaznosti nato znovu ve věci řádně, srozumitelně, přesvědčivě a přezkoumatelně rozhodnout.
19. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný, a proto mu krajský soud přiznal dle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení sestávající ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a dále z nákladů právního zastoupení advokátem za 2 honorovatelné úkony právní služby (příprava a převzetí věci a sepsání žaloby) po 3 100 Kč dle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), 11 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“), 2 x paušální náhrady hotových výdajů advokáta po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 4 AT, 21% DPH z těchto částek dle ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. ve výši 1 428 Kč, celkem tedy 11 228 Kč. Soud uložil žalované zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení dle ust. § 64 s. ř. s. ve spojení s ust. § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval.
20. Lhůtu k plnění náhrady nákladů řízení určil krajský soud s ohledem na odlišný okamžik nabytí právní moci prvostupňových rozhodnutí dle o. s. ř. a s. ř. s. na 30 dnů od právní moci rozsudku (ust. § 54 odst. 5 s. ř. s., ust. § 159 a ust. § 160 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Olomouc 30. října 2019

JUDr. Zuzana Šnejdrlová, Ph. D. v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.